

Til indenrigs- og sundhedsminister Sophie Løhde
Cc finansminister Nicolai Wammen

Hensyn i arbejdet forud for et nyt udligningssystem

Dato: 23. januar 2025

Kære Sophie Løhde

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

Der har de senere år været en tiltagende debat om usikkerhed og rammevilkår i kommunernes økonomi. Det blev særligt tydeligt forud for budget 2025, hvor en række kommuner, på trods af en god økonomiaftale, havde vanskeligt ved at få enderne til at mødes.

www.kl.dk
Side 1 af 3

Udfordringerne skyldes både særlige omstændigheder omkring ejendomsskatterne, og at det nuværende tilskuds- og udligningssystem i stigende grad ikke opleves velfungerende. Et velfungerende tilskuds- og udligningssystem er en forudsætning for vores kollektive aftalemodel og for, at kommunerne på tværs af landet kan levere den service, som borgerne forventer.

KL har noteret sig, at regeringen i forlængelse af sundhedsreformen har til hensigt at foretage en reform af tilskuds- og udligningssystemet. KL bidrager selvfølgelig gerne til det faglige arbejde i Finansieringsudvalget, som skal gå forud for ændringer i tilskuds- og udligningssystemet.

Forud for dette arbejde fremsender vi derfor her de hensyn og principper, som kommunerne - efter drøftelser i borgmesterkredsen - kan samles om, bør være bærende i arbejdet med at ændre tilskuds- og udligningssystemet.

Der vil formentlig stadig herudover være behov for særlige ordninger, som kan håndtere de hjørner af enkeltkommuners strukturelle forhold, som vanskeligt lader sig fange af et generelt system uanset udformning. Ligesom en stabil kommunaløkonomi formentlig nødvendiggør overgangsordninger fra det nuværende til et nyt tilskuds- og udligningssystem.

De bærende principper i arbejdet forud for ændringer i tilskuds- og udligningssystemet bør være:

Der skal foretages en grundig og bred analyse af hele systemet

Udfordringerne i det nuværende system er strukturelle og på et niveau, hvor mindre justeringer ikke er nok. Der er derfor behov for, at man laver en tilbundsående analyse af hele systemet, som en reform kan stå på.

Et nyt system skal baseres på et opdateret datagrundlag

Mange aspekter af det nuværende system er baseret på analyser og data, som ikke længere er aktuelle. Det gælder fx de analyser, der ligger bag udregningen af kommunernes udgiftsbehov. Der er behov for, at man i arbejdet med en reform af systemet går grundigt til de analyser og data, som et nyt system baseres på.

Et nyt system skal være baseret på et objektive og sagligt grundlag

Tilskuds- og udligningssystemet bør hvile på analyser og parametre, som er saglige, valide og upåvirkelige. De kriterier, der indgår i tilskuds- og udligningssystemet, skal derfor i videst muligt omfang være baseret på objektive forhold.

Finansieringssystemet skal give alle kommuner tilstrækkelige finansieringsmuligheder for at kunne levere service

Serviceniveauet i den enkelte kommune skal først og fremmest afgøres af lokale politiske præferencer. Ikke af socioøkonomiske og strukturelle vilkår. Et nyt tilskuds- og udligningssystem skal have som overordnet mål, at alle kommuner skal have mulighed for at kunne levere et rimeligt serviceniveau.

Tilskuds- og udligningssystemet skal ikke flytte for store beløb fra år til år for hovedparten af kommunerne

I de senere år har kommunerne oplevet, at udsvingene i deres finansieringsgrundlag fra år til år er vokset. Det gør det meget vanskeligt at lave en hensigtsmæssig drift og langsigtet planlægning. Et nyt system skal sikre, at hovedparten af kommunerne ikke oplever, at der flyttes meget store beløb fra år til år.

Der skal ikke være 100 pct. udligning, men forskellene mellem kommunerne må ikke blive for store

Det er vigtigt at fastholde kommunernes incitament til at skabe en positiv udvikling i egen kommune, men forskellene mellem kommunerne imellem må ikke blive for store. Et nyt system skal ramme den rette balance i udligningsniveau.

Et kommende arbejde skal have en bred inddragelse af finansieringskilder

Arbejdet med et nyt tilskuds- og udligningssystem skal have et så bredt perspektiv som muligt. Det indebærer bl.a., at alle finansieringskilder kan inddrages i analysearbejdet.

Et nyt system skal løbende evalueres

Det er en kompleks opgave at lave et nyt tilskuds- og udligningssystem. Tilsvarende sker der løbende ændringer i opgavefordelingen, og nye opgaver kommer til. Systemet bør derfor med jævne mellemrum evalueres, så der kan rettes op på eventuelle uforudsete skævheder.

Et nyt system skal være transparent

Kommunerne løser mange og meget forskelligartede opgaver. Derfor er kommunernes finansieringssystem også komplekst og består af en række forskellige finansieringselementer. Men det er blevet vanskeligere at for-

klare systemet og forudse de ændringer, der opstår fra år til år. Et nyt system bør indrettes, så det er mere gennemskueligt og baseret på tilgængelige data.

Denne henvendelse er et resultat af en proces i borgmesterkredsen og KL's bestyrelse. Vi sender derfor samtidig en kopi af brevet til alle borgmestre.

KL ser meget frem til det kommende arbejde og til en inddragende proces.

Med venlig hilsen

Martin Damm

Kristian Vendelbo

Dato: 23. januar 2025

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 3